

C-34/24. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2024. január 18.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Rechtbank Amsterdam (Hollandia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. december 20.

Felperesek:

Stichting Right to Consumer Justice

Stichting App Stores Claims

Alperesek:

Apple Distribution International Ltd

Apple Inc.

Az alapeljárás tárgya

Az alapeljárás tárgyát az Apple Inc. és az Apple Distribution International Ltd. (a továbbiakban: Apple és társai) ellen a versenyszabályok – különösen az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk – állítólagos, a holland Apple App Store felhasználóinak állítólag kárt okozó megsértése miatt indított kollektív kártérítési kereset képezi.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az EUMSZ 267. cikk szerinti jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát az 1215/2012/EU rendelet (a továbbiakban: „Brüsszel Ia” rendelet) 7. cikke 2. pontja – kollektív keresetek és a versenyszabályoknak a holland Apple App Store-ban végzett vásárlások során történt állítólagos megsértése keretében történő – értelmezésének és alkalmazásának a kérdése képezi. Különösen az a

kérdés bír döntő jelentőséggel, hogy melyik bíróság rendelkezik illetékességgel e jogviták tekintetében, és hogy lehetővé teszi-e a „Brüsszel Ia” rendelet a holland Wet afwikkeling massaschade in collectieve actie (a csoportos károk kollektív kereset útján történő rendezéséről szóló törvény, a továbbiakban: WAMCA) nemzeti kollíziós szabályainak alkalmazását, valamint hogy mely kapcsolóelvek bírnak jelentőséggel a bírósági illetékesség meghatározása szempontjából.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

Első kérdés (az elkövetés helye)

a) Melyik helyet kell a kárt okozó cselekmény „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontja értelmében vett helyének tekinteni a jelenlegihez hasonló olyan helyzetben, amelyben az EUMSZ 102. cikk értelmében vett piaci erőfölénnyel való állítólagos visszaélés egy tagállamban az Apple által kezelt és a tagállam egészére irányuló online platformon keresztül végzett eladások útján valósult meg, minek körében az Apple Írország a fejlesztő kizárólagos forgalmazójaként és bizományosaként jár el, és a vételárból jutalékot von le? Jelentőséggel bír-e e tekintetben, hogy az online platform főszabály szerint világszerte hozzáférhető?

b) Jelentőséggel bír-e e tekintetben, hogy a jelen ügyben a BW (polgári törvénykönyv) 3:305a. cikke alapján egy olyan jogi személy által indított keresetekről van szó, amelynek célja egy tagállam különböző bírósági illetékességi területein (Hollandiában: *arrondissementen*) lakóhellyel rendelkező több felhasználó kollektív érdekeinek saját jogán való képviselete?

c) Ha az első kérdés a) pontja (és/vagy b) pontja) alapján az érintett tagállamban nemcsak egy, hanem több nemzeti bíróság rendelkezik illetékességgel, akkor ellentétes-e a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontjával az olyan nemzeti (eljárás)jog alkalmazása, amely e tagállam csupán egy bíróságához történő áttételt tesz lehetővé?

Második kérdés (a kár bekövetkezésének helye)

a) Kizárólag a felhasználó lakóhelye szolgálhat-e kapcsolóelvként a kár bekövetkezésének a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontja értelmében vett helye tekintetében a jelenlegihez hasonló olyan helyzetben, amelyben az állítólagos kár alkalmazásoknak és alkalmazáson belüli digitális termékeknek az Apple által kezelt online platformon (App Store) keresztül történt vásárlása következtében keletkezett, minek körében az Apple Írország a fejlesztő kizárólagos forgalmazójaként és bizományosaként jár el, és a vételárból jutalékot von le (és minek körében mind az EUMSZ 102. cikk értelmében vett, hivatkozott piaci erőfölénnyel való visszaélés, mind az EUMSZ 101. cikk értelmében vett kartelltilalom állítólagos megsértése megvalósult), és amelyben nem állapítható

meg a vásárlások végzésének helye? Vagy más kapcsolóelvek is léteznek ebben a helyzetben a joghatósággal rendelkező bíróság meghatározása tekintetében?

b) Jelentőséggel bír-e e tekintetben, hogy a jelen ügyben a BW 3:305a. cikke alapján egy olyan jogi személy által indított keresetekről van szó, amelynek célja egy tagállam különböző bírósági illetékességi területein (Hollandiában: *arrondissementen*) lakóhellyel rendelkező több felhasználó kollektív érdekeinek saját jogán való képviselete?

c) Ha a második kérdés a) pontja (és/vagy b) pontja) alapján az érintett tagállamban olyan nemzeti bíróság rendelkezik illetékességgel, amely csak az e tagállam felhasználóinak egy részét érintő keresetek tekintetében rendelkezik joghatósággal, míg a felhasználók egy másik részét érintő keresetek tekintetében ugyanazon tagállam más bíróságai rendelkeznek illetékességgel, akkor ellentétes-e a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontjával az olyan nemzeti (eljárás)jog alkalmazása, amely e tagállam csupán egy bíróságához történő áttételt tesz lehetővé?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk

A „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontja, valamint 17. és 18. cikke

A hivatkozott nemzeti jogszabályi rendelkezések

WAMCA

A Burgerlijk Wetboek (polgári törvénykönyv, a továbbiakban: BW) 3:305a. cikke

A Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (polgári perrendtartás, a továbbiakban: Rv) 1–14., 209., 220. cikke, 1018c. cikkének 3. bekezdése, 1018d. cikkének 1. bekezdése és 1018e. cikkének 1–3. bekezdése

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 Az Apple különböző hordozható eszközöket gyárt, többek között az iPhone-t, az iPadet és az iPod Touchot, amelyek az Apple által kifejlesztett és kezelt, az Apple készülékeire előre telepített operációs rendszerrel (iOS) működnek. Ezen eszközökhöz alkalmazások tölthetők le és/vagy vásárolhatók az Apple App Store-ban, az Apple online értékesítési platformján (*storefront*), ahol alkalmazáson belüli termékek is elérhetőek. Ezek egy alkalmazáson belüli funkciók, szolgáltatások vagy termékek. Ezen alkalmazásokat az Apple vagy harmadik fél fejlesztők fejlesztik. Az Apple eszközein elsősorban az App Store-ban rendelkezésre bocsátott alkalmazások használhatók. Az App Store használatához felhasználói profilt kell létrehozni. Az App Store *storefrontja* a

felhasználó beállításai alapján használható, és az a felhasználói profilban kiválasztott országhoz van kapcsolva. Azokat a felhasználókat, akik a profiljukban Hollandiát választják országgént, automatikusan átirányítják az App Store holland *storefrontjához*. Az App Store-ban kizárólag az Apple App Store-os fizetési rendszerén keresztül kerül sor a fizetésekre. Harmadik fél fejlesztők az Apple számára fejlesztett alkalmazásokat kínálhatnak az App Store-ban, amennyiben megfelelnek bizonyos feltételeknek. E fejlesztők a felhasználók által az alkalmazások vagy alkalmazáson belüli termékek használatáért fizetett vételárból kapják a díjazásukat, minek ellenében az Apple jutalékot von le. Az Apple-csoport élén az Apple Inc. áll, amely az Apple Distribution International Ltd.-nek (a továbbiakban: Apple Írország) az Amerikai Egyesült Államokban székhellyel rendelkező anyavállalata. Az Apple Írország az Apple képviselőjeként és szállítójaként jár el az Európai Unióban, és ő kezeli és dolgozza fel az európai unióbeli felhasználók adatait, többek között a felhasználói profilból származó adatokat.

- 2 A felperesek, azaz a Stichting Right to Consumer Justice és a Stichting App Stores Claims egyik célja a versenyellenes gyakorlatok áldozatává vált személyek érdekeinek képviselete. A felperesek kollektív kártérítési keresetet indítottak a Rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság, Hollandia) előtt a versenyszabályok Apple és társai általi megsértése miatt, és ennek keretében az Apple Inc. és az Apple Írország egyetemleges felelősségének megállapítását kérik. A felperesek a WAMCA alapján indították meg az eljárást. E törvény bevezetése előtt Hollandiában már lehetséges volt kollektív keresetet indítani, az említett törvény hatálybalépése óta azonban kollektív kártérítési kereset is indítható, miáltal hatékonyan és eredményesen lehet dönteni egy csoportos kár tárgyában. Azok az alapítványok, amelyek ilyen kereseteket indítanak, ezt saját nevükben teszik, és ezért valamennyi olyan személy önálló érdekképviselőjeként lépnek fel, akik úgy vélik, hogy kárt szenvedtek. Ennélfogva a felperesek nem a károsultak meghatalmazottjai, megbízottjai vagy engedményesei. A károsultakat főszabály szerint köti a bíróság végleges határozata, kivéve ha élnek az *opt-out* lehetőséggel, és (adott esetben) egyéni kártérítésre jogosultak. A WAMCA-ra alapozott kollektív kártérítési keresetek külföldi felekkel szemben is megindíthatók. Ebben az esetben a holland bíróságnak abban a kérdésben kell döntenie, hogy rendelkezik-e joghatósággal.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 3 A felperesek véleménye szerint a kérdést előterjesztő bíróság joghatósággal rendelkezik a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontja alapján.
- 4 Az Apple és társai véleménye szerint a kérdést előterjesztő bíróság joghatósága nem alapozható a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontjára, mivel az állítólagos kárt okozó esemény nem Hollandiában következett be. Másodlagosan az Apple és társai arra hivatkoznak, hogy a Rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság) legfeljebb azon felhasználók tekintetében rendelkezhet joghatósággal,

akik a holland *storefrontal* rendelkező App Store-ban Amszterdamban végeztek vásárlásokat.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 5 Az alapeljárásban az a kérdés bír döntő jelentőséggel, hogy a kérdést előterjesztő bíróság joghatósággal rendelkezik-e a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontja alapján a kollektív kártérítési keresetek tekintetében.
- 6 2021. július 15-i Volvo és társai ítéletében (C-30/20, EU:C:2021:604; a továbbiakban: Volvo és társai ítélet) a Bíróság megállapította, hogy a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontja közvetlenül és azonnal biztosítja az illetékességet. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint e rendelet 7. cikkének 2. pontja alapján az illetékesség mind a kárt okozó esemény bekövetkezésének helye (a továbbiakban: az elkövetés helye), mind a kár bekövetkezésének helye (a továbbiakban: a kár bekövetkezésének helye) alapján meghatározható, és így a felperes választhat.
- 7 A Bíróság 2018. július 5-i flyLAL-Lithuanian Airlines ítélete (C-27/17, EU:C:2018:533; a továbbiakban: flyLAL ítélet) szerint piaci erőfölénnyel való visszaélés (EUMSZ 102. cikk) esetén az elkövetés helyét az erőfölénynek az erőfölényben lévő vállalkozás általi kiaknázása alapján kell meghatározni. Egy közös stratégia részét képező és a kárhoz együttesen hozzájáruló különálló események fennállása esetén azonban azonosítani kell, hogy melyik esemény rendelkezik különleges jelentőséggel egy ilyen stratégia végrehajtásában. A Bíróság 2011. október 25-i eDate Advertising és társai ítéletében (C-509/09 és C-161/10, EU:C:2011:685; a továbbiakban: eDate Advertising és társai ítélet) kialakított ítélkezési gyakorlat fényében az Apple gyakorlata többek között olyan piaci erőfölénnyel való állítólagos visszaélést képez, amely (többek között) Hollandiában valósult meg, ami azt jelenti, hogy a holland bíróságok joghatósággal rendelkeznek. A flyLAL ítéletben és a 2015. május 21-i CDC Hydrogen Peroxide ítéletben (C-352/13, EU:C:2015:335; a továbbiakban: CDC Hydrogen Peroxide ítélet) a Bíróság az elkövetés helyének viszonteladási ár tiltott kikötése (EUMSZ 101. cikk) esetén történő meghatározásával kapcsolatban is állást foglalt. Ezen ítéletek szerint az elkövetés helye valamely olyan konkrét eseménytől függ, amelynek során a kartellt véglegesen létrehozták, vagy az állítólagos kárt okozó, egyetlen eseményt képező megállapodást megkötötték.
- 8 A Bíróság 2018. szeptember 12-i Löber ítéletéből (C-304/17, EU:C:2018:701) kitűnik, hogy a kár bekövetkezése helyének meghatározása során nem vehető figyelembe minden olyan hely, ahol érzékelhetőek a hátrányos következmények, hanem a kárt okozó eredményből közvetlenül fakadó első kárról kell szónak lennie, nem pedig a későbbi hátrányos következményekről. A flyLAL ítéletből ezenfelül kitűnik, hogy amennyiben a versenyellenes magatartással érintett piac abban a tagállamban található, amelynek területén a hivatkozott kár állítólag

bekövetkezett, akkor úgy kell tekinteni, hogy a kár bekövetkezésének helye ebben a tagállamban található.

- 9 A kérdést előterjesztő bíróság először is rámutat arra, hogy a holland jogalkotó nem határozott meg olyan konkrét bíróságot, amely kizárólagos joghatósággal rendelkezik valamennyi WAMCA-ügyben történő eljárásra, és így jelentőséggel bír a „Brüsszel Ia” rendelet alapján illetékességgel rendelkező bíróság kérdése. Ezenkívül a CDC Hydrogen Peroxide ítélet nem vehető minden további nélkül figyelembe az alapügyben, mert a jelen ügyben az említett ítélet alapjául szolgáló ügytől eltérően nem a károsultak követeléseinek csoportosítására kerül sor, hanem a felperesek saját nevükben lépnek fel a károsultak kollektív érdekeinek képviselője céljából.
- 10 Másodszor, a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az elkövetés helyének meghatározása során az Apple piaci erőfölénnyel való visszaélése szempontjából releváns cselekmények összekapcsolhatók azzal a körülménnyel, hogy a holland *storefronttal* rendelkező App Store kifejezetten a holland piacra irányul, és a holland nyelvet is használja. A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint a releváns cselekmények az (Apple által kezelt) App Store-ban végzett eladások, minek körében az Apple Írország kizárólagos forgalmazóként és bizományosként jár el, és ennek ellenében jutalékot von le a vételárból. A flyLAL ítéletben, valamint az eDate Advertising és társai ítéletben kialakított ítélkezési gyakorlatot figyelembe véve tehát az a következtetés vonható le, hogy egyrészt a versenyjog állítólagos megsértése Hollandiában valósult meg, másrészt pedig a holland bíróságok joghatósággal rendelkeznek. A flyLAL ítélettől eltérően azonban nincs olyan hely, ahol valamely konkrét cselekmény végrehajtására kerülne sor, mivel a vásárlások egy online platformon történnek. Következésképpen továbbra is kérdés, hogy melyik holland bíróság rendelkezik illetékességgel.
- 11 Harmadszor, a kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint a kár bekövetkezésének helye a felhasználók többsége esetében Hollandiában van, mert e felhasználók a holland *storefronttal* rendelkező App Store-ban végeztek vásárlásokat, amelyeket holland bankszámlákon keresztül fizettek ki. Ebből következik, hogy Hollandia az a hely, ahol az első kár bekövetkezett. Ez még nem ad választ arra a kérdésre, hogy melyik holland bíróság rendelkezik joghatósággal. A Volvo és társai ítéletből kitűnik, hogy a vásárlásnak a károsult lakóhelye szerinti helye szerinti bíróság rendelkezik illetékességgel. Mivel azonban a vásárlásokra mobil eszközök útján egy online platformon került sor, a pontos hely nehezen határozható meg. A kérdést előterjesztő bíróság arra keres választ, hogy ebben az esetben alapul vehető-e a felhasználó/vevő lakóhelye. Ebben az esetben megállapítható lenne, hogy a Rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság) joghatósággal rendelkezik az Amszterdamban lakóhellyel rendelkező felhasználók tekintetében, minek körében a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 2. pontjában foglalt rendelkezésre tekintettel nem lenne egyértelmű, hogy a kérdést előterjesztő bíróság azon felhasználók tekintetében is joghatósággal rendelkezik-e, akik bár nem Amszterdamban, de Hollandiában rendelkeznek lakóhellyel. Ezért azon fél lakóhelyétől függően, akinek érdekeit képviselik, különböző bírósági illetékességi

területek különböző bíróságai rendelkezhetnének joghatósággal. Ennélfogva fennállna a fokozott veszélye annak, hogy hasonló ügyekben eltérő határozatok születnek.

- 12 A kérdést előterjesztő bíróság számára felmerül továbbá a kérdés, hogy jelentőséggel bír-e, hogy a kollektív kártérítési keresetet egy kollektív érdekeket képviselő jogi személy indítja. Amennyiben e kérdésre igenlő választ kell adni, úgy azt a kérdést kell megválaszolni, hogy a jogi személy székhelye a tagállam egésze tekintetében joghatósággal rendelkező bíróság joghatóságának meghatározására szolgáló kapcsolóelvnek minősül-e, vagy más kapcsolóelveket kell figyelembe venni. Ha alapul vehető a felhasználók érdekeit képviselő jogi személy székhelye, akkor a kártérítési kereset az Rv. 220. cikke alapján hatásosan és eredményesen csupán egy bíróság előtt indítható meg.
- 13 A kérdést előterjesztő bíróság végül arra keres választ, hogy lehetővé teszi-e a „Brüsszel Ia” rendelet nemzeti (a jelen esetben: a holland) kollíziós szabályok (különösen az Rv 220. cikkének) alkalmazását annak ellenére, hogy e rendelet célja az illetékességgel rendelkező bíróság közvetlen és azonnali meghatározása. E kérdést a Gerechtshof Amsterdam (amszterdami fellebbviteli bíróság, Hollandia) is feltette két előzetes döntéshozatal iránti kérelemben, amelyeket 2023. szeptember 19-én terjesztett a Bíróság elé (C-672/23. sz. ügy és C-673/23. sz. ügy).